

Леся Українка

Одержима

Леся Українка

Одержима

«Public Domain»

Українка Л.

Одержима / Л. Українка — «Public Domain»,

Содержание

I	5
Конец ознакомительного фрагмента.	13

Леся Українка

ОДЕРЖИМА

Драматична поема

I

Берег понад озером Гадаринським¹. Далеко на горизонті ледве мріють човни коло берега і чорніє люд, що хмарою заліг далекий берег.

Міріам, «одержима духом», в глибокій тузі блукає поміж камінням понад берегом, далі зіходить на шпиль скелі і дивиться не на берег, а в глибину пустелі, вона бачить там когось удалині.

Міріам.

Він там, він все сидить так нерухомо,
як те каміння, що навколо нього.
Над ним – мені здається, я те бачу, —
нависли думи хмарою важкою,
от-от з них стрілить ясна блискавиця
і цілий світ осяє. Ох, коли ж,
коли вона розіб'є темну хмару?
Хоч би мене убила блискавиця,
я прагну, прагну, щоб вона злетіла,
щоб хоч на мить чоло те просіяло.
Годівлю дав юрбі, тілам і душам,
всім дав спокій, а сам у сій пустелі
пасе думок отари незчисленні.
Нема їм впину, а йому спочинку...
Який він самотній, боже правий!
Невже йому не можна допомогти?
Невже він завжди буде самотній?
«Месія прийде в славі світ судити» —
так сказано в пророцтві, більш нічого.
І правда, й милосердя – все для світа,
а для Месії що? Чи тільки слава?
«Війна і звада, смерть, недуги зникнуть,
мир буде на землі і щастя в людях...»
А для Месії? – знову «слава в вишніх»?
І тільки слава? О, яка ж то кара
Месією, що світ рятує, бути!
Всім дати щастя і нещасним бути,
нещасним, так, бо вічно самотнім.
Хто міг би врятувати його самого
від самотини, від страшної слави?

---

¹ Гадаринське озеро – біля міста Гадари (сучасна назва – Мукса) в Палестині.

(Пригнічена раптовою втомою, сідає під скелею і схиляється на камінь).

Чого ж се я слідом за ним блукаю?
Чого? Сама не знаю. Певне, дух
мене сюди завів на певну згубу.
Ну, що ж! нехай! Мені тут гинуть краще,
ніж в іншій місці. Я загину тут,
я вигостила погляд у пустині,
мов соколинний зір, – все виглядала,
чи він хоч не подивиться на мене?
Не подивився і не обернувся...
Занадто вже буйна була надія!
Чого ж я сподівалась?.. Я не знаю!

(Розхитуючись, як ті, що голосять на гробі, співає стиха тужливу східну пісню, довго, без слів).

Про се співати можна, а сказати
слів не стає.

(Співає знов).

Яка була юрба
за ним, як він ходив по Галілеї².
І кожний встиг торкнути хоч одержу,
хоч край плаща Месії, тільки я
торкнути не посміла, бо нічого
просить не мала в нього: ні здоров'я,
ні страви на безхліб'ї. Я не знаю,
чого я йшла з юрбою...

(Співає знов).

Він нікому
не відмовляв потіхи і поради.
Кому що бракувало, він давав.

(Співає).

А що ж мені бракує? О Месіє,
ти, може, знаєш?!

Незамітно для Міріам Месія наблизився до неї з-за скелі, надійшовши з пустині, і схи-
лився над нею.

Месія.

Знаю, Міріам!

---

² Галілея – північна частина Палестини.

Міріам (*жахнулася*).

Учителю!

Месія.

Не бійся, жінко, спокій
я хочу дати тобі.

Міріам.

О, я не хочу,
не хочу я спокою!

Месія (*лагідно і разом суворо*).

Міріам,
Се дух в тобі говорить. Чом не хочеш?
Спокою прагне всякий.

Міріам.

Але ти,
учителю, покинув той спокій,
що був у тебе в тихім Назареті³.

Месія.

Ти дорівнятись хочеш...

Міріам (*з поривом*).

Ні, Месіє,
я не рівняюся до тебе, ні!
Я знаю те, що я нещасна жінка.

Месія.

Так нащо ж ти зрікаєшся спокою,
єдиної потіхи всіх нещасних?

Міріам (*з раптовою одвагою*).

Бо ти його не маєш, сине божий!

Месія.

---

³ Назарет – невелике місто в Галілеї, в якому, за євангельською легендою, провів дитинство Христос.

Яке тобі до мене діло, жінко?

Міріам, знищена, збентежена, закриває лице покривалом і повертається йти геть.
Месія.

Стій, Міріам, скажи, ти в мене віриш?

Міріам (*не одкриває лиця*).

Я вірю, що ти божий син, Месіє,
і всім, окрім мене, даси рятунок.

Месія.

Усім, крім тебе, жінко?

Міріам.

Ти сказав.

Месія.

Я не сказав того.

Міріам.

Та я те чула.
Прости, учителю, я мушу йти.

(*Відступає*).

Месія.

Куди ти йдеш?

Міріам.

Не знаю. Так, на безвість.

Месія.

Чого ж ти йдеш?

Міріам.

Бо мушу йти.

Месія.

Навіщо?

Міріам.

Ти знаєш. Ти – Месія! Я не знаю.

Месія.

Зостанься тут.

Міріам мовчки спиняється.

Месія.

Скажи мені, ти чула,
що говорив я людям?

Міріам.

Так, Месіє.

Месія.

Ти прийняла мої слова?

Міріам.

Ніколи
я не забуду їх.

Месія.

І вслід їх підеш?

Міріам.

Вони слідом за мною підуть всюди,
волаючи: «Ти йдеш в неправу путь!»
І, мов на жар пекучий, наступати
я буду на слова твої огнисті, —
сліди мої від них криваві будуть.

Месія.

Уперта річ твоя, ти мов рабиня,
що знає волю пана і не слуха.
Таких рабів сувора кара жде.

Міріам (*падає навколішки*).

О горе! Впала вже на мене кара,
і вже її ніхто не зійме з мене!

Месія.

У тебе мало віри. Якби ти
хоч зерня віри мала...

Міріам.

О, я вірю,
без краю вірю в тебе, сине божий,
та я не вірю в себе! Я не вірю,
щоб я могла твої слова прийняти.

Месія.

Таке смирення гірше від гордині.

Міріам.

О, сто раз гірше, я те добре знаю,
і з того розпач мій.

Месія.

Ти не наводь
обмови зайвої на власну душу, —
такою чорною вона не може бути.

Міріам.

О ні, учителю, вона чорніша,
ніж хата-пустка, що після пожежі
чорніє порожнечею. Вода
твоїх речей, цілюща та живуща,
душі моєї вигоїть не може.
Вода боронить від огню живого,
згорілу ж хату дарма поливати.

Месія.

Та що тобі спалило душу, жінко?

Міріам.

Не знаю: чи ненависть, чи любов.

Месія.

Кого ж ненавидиш ти?

Міріам.

Ворогів.

Месія.

Своїх?

Міріам.

Твоїх.

Месія.

Я їх казав любити.

Міріам.

А я люблю... не їх.

Месія.

Вони для тебе,
як і для мене, ближні.

Міріам.

Але я
від них далека, наче від єхидни.

Месія.

Вони не відають, що творять.

Міріам.

І єхидна
несвідома, а всяк її розтопче,
як стріне на шляху.

Месія.

Якби єхидна
могла покинути свою отруту,
вона була б не гірша від голубки.

Міріам.

Але вона отрути не покине.

Месія.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.